

Bibeltid: I Guds hånd-i ydmykhet. Jeremia og oss.

Jer.1,4-10¹.

Landro 190918.

I

Om profeten Jeremia og Jeremiaboken i GT.

Jeg har tenkt at det kunne være interessant og viktig å få et lite innblikk i hvem profeten Jeremia var, og si litt om hans liv og tjeneste. For å få fram sakene på en grei tidslinje blir det å litt hoppe fram og tilbake i boka. Jeg har brukt gamle gode professor Ivar P.Seierstad som guide².

Jeremia var født ca. 650 f.Kr. Han var av presteslekt, og fra byen Anatot, som lå ca. 7 km nordøst for Jerusalem.

Han ble kalt til profet da kong Josjia hadde styrt i tretten år, 627 år f.Kr. I begynnelsen virket han på hjemstedet, og forkynte Guds dom og straff over folket på grunn av deres frafall til fruktbarhetsguden Ba'al, den kanskje skumleste avgudsdyrkelsen av alle, siden ordet Ba'al betyr "herren", det er tilsynelatende samme ordet som vi kjenner for å tiltale Jesus, men en avgrunn mellom de to.

-Det var ikke bare dom og straff hos Jeremia. Han kunne være myk i røsten, og sto også for et tydelig og inderlig kall til omvendelse. Men folket på hjemstedet svarte med spott og hån, og til sist et mordforsøk på Jeremia, 11,18 flg.

Senere virket Jeremia i Jerusalem, 5,1-2. Utenom kampen mot Ba'al-dyrkelsen, tok Jeremia kampen mot tilbedelsen av fruktbarhetsgudinnen Astarte, "Himmeldronningen."(Jer. 7,17-18; 44,17)

Men Jeremia ble skuffet. Frafallet fra Herren var kommet for langt.

I 622 skjedde likevel noe veldig positivt. Overpresten Hilkia fant en lovbok, sannsynligvis gjaldt det vår 5.Mosebok i templet. Det ble starten til en gjennomgripende vekkelse i folket, fra kong Josjia til den jevne mann: 2.Kong.23,3.

Etter dette virket Jeremia mer i det stille som sjelesørger fram til Jojakim(609-598) ble konge.

Jojakim var innsatt av stormakten i sør, Egypt, og var en "quisling"-type, som sto for mye fæl undertrykkelse og avgudsdyrkelse, og samtidig var der mye utvendig gudsdyrkelse i templet.

Jeremia sto da frem pånytt, og sa at det ville gå galt med templet og folket. Vi får et godt inntrykk av hans omvendelsesforkynnelse i denne forbindelse. Jeremias tempeltale, Jer.26. Folket får et tydelig kall til virkelig å kjenne Herren: 8,5-7; 8,18-9,1; 9,13-14; 9,23-24, jfr. 7,12-15.

Derfor pådro han seg prestenes fiendskap, og det var såvidt han unngikk martyrdøden.

Han ble hånet og forfulgt så det gikk på livet løs. 11,18-21. Men Jeremia bare fortsatte i å forkynne dommen enda skarpere enn før.

En gang gjorde han en symbolhandling ved å knuse et leirkar, (19-10-11) så det gikk i mange småbiter mens folket og prestenes eldste var tilskuere. Betydningen var at Jerusalem ville komme under dommen om folket ikke omvendte seg. Da ble Jeremia pisket og satt i gapestokk en hel natt, og han fikk forbud mot å opptre i templet.

Og så kommer år 604 f.Kr. Det er fastetid i Jerusalem.

I palasset, hos kong Jojakim, skjer det noe merkelig. Kongens budbærer Jehudi leser fra en bokrull!

Men etterhvert som den blir opplest, tar kongen rullen, og skjærer av spalte for spalte og kastet stykkene på ilden. Og det fortsetter han med helt til hele bokrullen er oppbrent. 36,23. Hvor kom bokrullen fra?

Jo, profeten Jeremia hadde fått befaling fra Herren om å skrive ned alle profetiene han hadde forkynt. 36,2-4.

Og Jeremias sekretær, Baruk, måtte lese opp nedtegnelsene av Jeremia sine profetier i templet, 36, 4-10.

¹ Omarbeidet etter tale/bibeltimer fra: Nessjøen bh, 030995, Solsvik bh 180497, (Åpning) B&L kveld L/060995, Israelsmisjonen Angelteit 220998, Israelsmisjonen Rong 080499. Årsmøte Skjærgardsheimen, 240303.

² Innledning til Det gamle Testamente s.181-188, utg. Skrivestua, MF 1973 v.T.Sv.Langås. IPS har en grei inndeling av Jeremiaboka, s.184-185.

Innholdet gjorde et sterkt inntrykk på folket. 36,16.

De øverste i landet skjønte det var sterkt stoff, og ba Jeremia og Baruk om å gå ”under jorden” for en tid. 36,16-19. Herren skjulte dem, står det, 36,26.

Så brakte de rullen med Jeremias profetier til kong Jojakim. Som altså laget bokbål.

Men Herren ber Jeremia om at han skal få til en ny bokrull: 36,27b-29+31.

Det som skjedde deretter kunne vi ha brukt en ny bibeltime på. Men veldig kort: Mye skjedde nå med storpolitiske dimensjoner. Babylonia har nå vokst fram som en formidabel stormakt i øst og erobrer først landet i 597. Jerusalem har en slags frihet, men hovedstaden blir endelig tatt i 587 og folket blir ført i fangenskap. Jeremia får valget om å bli med eller hjemme, han kjøper gård på hjemstedet, men lider til slutt martyrdøden i eksil i Egypt, og da er det hans egne landsmenn som tar ham. En lidelseshistorie uten like og et forbilde på det som skulle skje med Jesus!

II

Hovedpunkt i Jeremias forkynnelse.

Jer.1,4-10 Kallshistorien.

Jer.10,12-16; 32,17 flg. Gudsbildet og folket.

Jer.15,16-21 Kallets omkostninger.

Jer.18,1-10(6) Leiren i pottemakerens hånd, jfr. annen billedbruk, oliventreet, 11,15-17; 13,1-17 det ødelagte beltet; 19,1-26, det knuste leirkaret.

Jer. 20,7-9; 14-18 Jeremias bekjennelser, jfr. 11,18-23; 12,1-6; 15,10-21; 17,9-10&14-18, 18,18-23.

Jer.29,10-14(8-9) Løftet om frigjøring fra fangenskapet.

Jer.31,3-12; 31-34: Kall til omvendelse for Israel. Merk: Ydmyk, 31,9. Ligner Herrens svar til Salomo mange år tidligere, 2.Krøn.7,14, og budskapet i Michael Cards sang: ”Heal Our Land”, 1994:

”If my people - Will humbly pray

And seek my face and turn away - From all their wicked ways

Then I will hear them - And move my hand

And freely then will I forgive - and I will heal their land.”

<https://www.youtube.com/watch?v=AkT6U0K1jLs>

Jer.36: Bokrullhistorien, jfr. 36,3.

III

I Guds hånd-i ydmykhet.

Jeremia led altså til slutt både forvisning og død for Herrens skyld. Men i Hans hånd var Han tross alt trygg.

Det er mye å hente fra alt dette. La meg her og nå begrense meg til å understreke bare litt: Blant de mange begrepene vi har vært gjennom hos Jeremia er ”Guds hånd,” og ”ydmyk”. Og det gjelder da Gudsbildet og vår respons.

Anvendt på oss, og vår menighetssituasjon: Guds hånd virker både Guds Lov og Evangelium, tukt og trøst. Og vi kalles til ydmykt å gi oss i Guds Hånd. Tidebønnsboken, Aftenbønn.(Completorium).

Her er noen skriftord å ta med seg:

Sal.31 og Luk.22,69/23,46.

Joh.10,28-30.

I.Pet,5,6-7.

svennam@hotmail.com